

[Finansministeren.]

vedrørende anlægsvirksomheden. Herudover har finansministeriet tiltrådt en række andre bevillinger, som man næppe vil kunne sige nej til, og som følge af pristallets stigning skal tjenestemændenes lønninger forhøjes med to reguleringsportioner fra 1. oktober, hvilket vil få følger for forskellige andre udgifter.

Vi har i finansministeriet prøvet at danne os et billede af, hvorledes det vil gå i hele finansåret, hvis der ikke sker nogen kursændring overfor ønsker om merbevillinger, og vi er kommet til det resultat — som naturligvis kun kan være et skøn —, at der for 1950—51 vil blive et mindre overskud på det egentlige driftsbudget, medens der vil være så betydelige anlægsudgifter, at der for budgettet som helhed kommer til at mangle godt et halv hundrede millioner kroner i, at de samlede løbende indtægter kan dække driftsudgifterne og statens anlægsudgifter m. v., og det altså til trods for, at indtægterne indgår med større beløb end tidligere påregnet. Jeg regner mere nøjagtigt med, at det beløb, der kommer til at mangle, vil andrage 60 mill. kr.; ved opgørelsen af dette tal er der altså ikke taget hensyn til de nu fremsatte bevillingsforslag vedrørende militæret og civilforsvaret, lige så lidt som merindtægten ved de fremsatte skatteforslag er taget i betragtning. Nærmere detaljer vedrørende denne opgørelse over den statsfinansielle stilling vil på sædvanlig måde blive tilstillet finansudvalget.

Det er givet, at der bør søges tilvejebragt balance ved besparelser til et beløb, der modsvare de nævnte 60 mill. kr., ikke mindst fordi denne udvikling sker samtidig med nødvendigheden af de meget store ekstraordinære statsudgifter til forsvarsberedskabet.

Ved de politiske drøftelser i foråret spillede spørgsmålet om besparelser på statsbudgettet en fremtrædende rolle, og der blev som resultat af drøftelserne nedsat et særligt udvalg med finansdepartementets chef som formand og repræsentation fra finansudvalgets partier. Dette udvalg har siden holdt en række møder og gennemgået mulighederne for besparelser på driftsbudgettet. Jeg kan ikke sige, at dette arbejde har givet store resultater, og det har forsåvidt bekræftet min forhåndsindstilling, som var den, at spørgsmålet om besparelser er et rent politisk spørgsmål, et spørgsmål om rigsdagens og partiernes holdning overfor de forskellige bevillingsandragender.

Som følge af den vending, udviklingen nu har taget, har vi i finansministeriet gennem-

gået hele spørgsmålet om muligheden for udgiftsbegrænsning påny. Det mål, der — som jeg har nævnt — efter min mening bør sættes, er at gennemføre besparelser til et samlet beløb af 60 mill. kr., således at balancen mellem de samlede indtægter og udgifterne på driften og til statens anlægsvirksomhed holdes.

Ved de overvejelser over besparelsesmuligheder, vi har været inde i, har opmærksomheden ganske naturligt fortrinsvis været rettet mod anlægsbudgettet. Dels fordi statens anlægsvirksomhed synes at svulme hurtigere op end driftsudgifterne, dels fordi de nye bevillinger til forsvaret og civilbeskyttelsen i meget væsentlig grad medfører en efterspørgsel efter byggematerialer og arbejdskraft beskæftiget ved bygge- og anlægsvirksomhed, således at der vil kunne opstå en følelig mangel på arbejdskraft og materialer, hvis man ikke begrænser på andre områder.

En foreløbig orienterende gennemgang af hele anlægsbudgettet har vist, at det, når man anlægger det nævnte synspunkt og går frem med fornøden hårdhed, er muligt at gennemføre reduktioner til et beløb på henvend 50 mill. kr. Det resterende beløb på godt 10 mill. kr. må fremskaffes ved nedskæringer på driften. Disse reduktioner vil ikke kunne undgå at få meget ubehagelige følger for de institutioner, der rammes, men jeg kan ikke se rettere end, at den foreliggende situation gør dem nødvendige. Konsekvensen heraf vil også være en meget stærk tilbageholdenhed overfor nye udgifter, som man ellers i en anden situation ville lade passere. Der er allerede taget skridt til en begrænsning af statens anlægsvirksomhed, men den endelige revision må ske i takt med færdiggørelsen af planerne for militæret og civilforsvaret, således at statens anlægsarbejde — og muligvis tillige de kommunale arbejder, som staten yder tilskud til — fortrinsvis begrænses de steder i landet, hvor de militære anlæg placeres. Det ligger i sagens natur, at der vil blive et hensyn at tage både til arbejdskraften og til fordelingen af de forhåndenværende materialer.

Jeg skal herefter gå over til den mere detaljerede gennemgang af de tre lovforslag og begynder med forslaget om udskrivning af værnescat og forsvarslån.

Værnescatten foreslås som allerede nævnt udskrevet for skatteårene 1950—51 og 1951—52 dels på personer, dels på aktieselskaber, kooperative virksomheder og foreninger m. v.

Skatten af personer foreslås udskrevet efter en progressiv rateskala, begyndende